թի կենցաղավարման աստիճանով:

Բանահյուսական տարբեր ժանրերի գրառման ծակատագիրը տարբեր կերպ է դասավորվել: Նախորդ շրջանի բանահավաքների աշխատանքում զգալի է նախասիրության առկայությունը, այսպես՝ Քաջբերունին գրառել է մանկական երգեր, խաղեր, սկսվածքներ, սովորույթներ, Գեղամ Թարվերդյանը՝ նոր շրջանի երգեր, Ն. Սարգսյանը՝ առած-ասացվածքներ: Վերջին շրջանի բանահավաքները միտում են ունեցել գրառել առանց բացառության բանահյուսական բոլոր ժանրերը: Սա պայմանավորված է ավանդական ժանրերի կենցաղավարման տագնապալի նվազմամբ:

4. Մեր գրառած բազմաժանր բանահյուսական նյութերի քանակով ու կենցաղավարման աստիճանով կարելի է եզրակացնել, թե հատկապես որ ժանրերն են բավարարում ժամանակակից ունկնդրի պահանջները: 1930-ական թթ. ստեղծված երգերը դուրս են եկել կենցաղավարումից, մինչդեռ վաղ ավանդական բանահյուսության մի քանի տեսակներ չեն կորցնում իրենց կենսունակությունը /առած-ասացվածքները, գվարճախոսությունները, զրույցները և այլն/:

5. Բանահավաքչության արդի փուլում բանասացների քանակի նվազման և բանահյուսական երկացանկի ավանդույթի ինչ-որ չափով խզման պայմաններում մեր խնդիրն է հնարավորության սահմաններում գրառել և ապագա բանագետների քննությանը հանձնել դեռևս կենցաղավարող բանահյուսական նյութերը:

ԺԱՆՆԱ ԽՈՒՐՇՈՒԴՅԱՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՆԱՎՈՐ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՑԱՂԱՎԱՐՄԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ԱՐՑԱԽՈՒՄ /ԸՍՏ ԼՂԻՄ-Ի ՄԱՐՏԱԿԵՐՏԻ ՇՐՋԱՆԻ ՆՅՈՒԹԵՐԻ/

1. Ժողովրդական բանավոր ստեղծագործությունը մեր օրերում, կապված կենսամակարդակի փոփոխման և հատկապես ինֆորմացիոն լայն հնարավորությունների հետ /մամուլ, ռադիո, հեռուստացույց և այլն/ ունի յուրօրինակ դրսևորումներ, որոնց պարզաբանումը բանագիտական առումով կարևոր պրոբլեմ է:

2. Նշված պրոբլեմի քննության համար ուշագրավ նյութ է տալիս ԼՂԻՄ-ի Մարտակերտի շրջանը: Այստեղ կան էթնիկ կազմը համեմատաբար անխառն պահած հնաբնակ հայկական գյուղեր և տարբեր պատմազգագրական շրջաններից /Պարսկահայքից, Գանձակից, Սյունիքից/ ներգաղթած հայաբնակ գյուղեր և այլազգիներով /աղրբեջանցիներ, ռուսներ, հույներ/ բնակեցված բնակավայրեր: Վերջին տասնամյակում

/1972-1983 թթ./ դաշտային գործուղումների ընթացքում լինելով շուրջ 42 գյուղում /շրջանն ունի 61 գյուղ, որից վեցն է այլազգի/ գրառել եմ մեծաքանակ տարաժանր բանահյուսական նյութ:

3. Դաշտային հետազոտությունները տարվել են հիմնականում հետևյալ ուղղություններով. ա/բանահյուսության համաժամանակյա և տարաժամանակյա կենցաղավարում, բ/ կենցաղավարում ըստ գյուղերի, գ/ ըստ սեռա-տարիքային խմբերի, դ/ ըստ մասնագիտական խմբերի, ե/ ըստ ժանրերի:

4. Նկատվել են հետևյալ օրինաչափությունները. ա/դասական նյութ ավելի շատ պահպանվել է քնիկ գյուղերում, հիմնականում 60 անց երկսեռ տարիքային խմբերում, բ/ բանահյուսական ժանրերի որոշ տեսակների /հեքիաթ, խաղիկ, երգերի որոշ տեսակներ, առակ/ կենցաղավարումը գնալով նվազում է և, ընդհակառակը, նկատվում է նաև որոշ ժանրերի /գվարճախոսություն, ածորիգմ, ժարգոն/ աճ, գ/ բանասացի մասնագիտությունն ունի կոնկրետ ազդեցություն թե նյութի պատմելաոճի և թե ժանրային ընտրության վրա, դ/ քնիկ և ներգաղթած գյուղերի միջև չկան ակտիվ փոխազդեցություններ, ե/ հավանաբար ժամանակակից ինֆորմացիոն հնարավորությունների պատճառով նկատվում է ֆոլկլորիզմի տարածվածություն:

ՌՈՒԲԵՆ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ԷԹՆՈՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

1. Հանրապետության այժմյան քաղաքային բնակչության ձևավորումը սերտորեն առնչվում է հայ ժողովրդի մեջ կատարված տեղաշարժերի հետ: Վերջիններս պայմանավորված են ժողովրդի մոտիկ անցյալի իրադարձություններով և հանրապետության ինդուստրալիզացիայի բարձր տեմպերով, որի արդյունքն է Հայկական ՍՍՀ քաղաքային բնակչության թուն աճը, որը 60 տարվա ընթացքում ավելացել է ավելի քան 20 անգամ:

2. Բնակչության տեղաշարժերի ուսումնասիրության համար մասնագետները գործադրում են վերլուծության տարբեր մեթոդներ, որոնցից մեր կիրառած ընտրության ձևի և հարցման եղանակի /ստանդարտիզացված հարցազննումը/ մեթոդն առանձնահատուկ տեղ է գրավում, քանի որ այն հնարավորություն է տալիս ստանալու տարբեր տիպի քաղաքների բնակչության տեղաշարժերի առավել ներկայացուցչական պատկերը: Այդ մեթոդի կիրառումը հնարավորություն ընձեռեց պարզելու ընտրված 13